

Danuta Król

Konferencja "Folklor i literatura" w Słupsku

Rocznik Towarzystwa Literackiego imienia Adama Mickiewicza 17-18, 239-240

1982-1983

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Danuta Król

KONFERENCJA „FOLKLOR I LITERATURA” W SŁUPSKU

W dniu 15 maja 1980 r. w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Słupsku odbyła się konferencja na temat „Folklor i literatura”, zorganizowana przez Oddział Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza, Zakład Filologii Polskiej WSP oraz Kuratorium Oświaty i Wychowania. Uczestnikami byli nauczyciele, pracownicy Kuratorium, studenci i pracownicy naukowo-dydaktyczni Zakładu Filologii Polskiej. Program naukowy przygotowano przy współpracy Pracowni Folklorystyki Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk. Konferencję otworzył prorektor WSP prof. dr hab. R. Śpiewakowski.

Pierwszy referat, „O polskiej pieśni ludowej”, wygłosił dr R. Wojciechowski, zwracając szczególną uwagę na cechy pieśni i jej wielorakie funkcje, które zadecydowały o zainteresowaniu zbieraczy. Następnie omówił przemiany form zbieractwa w aspekcie historycznym. Szczególnie zaakcentował różnice pomiędzy ludoznawstwem romantycznym a folklorystyką pozytywistyczną. Różnice metodologiczne stały się przyczyną ataku P. Chmielowskiego w 1884 r. Prelegent interesująco przedstawił wieloletnie próby krytycznych opracowań zebranych pieśni i liczne ustalenia, jakich dokonali badacze folkloru, np. w zakresie wzajemnego przenikania literatury do folkloru i folkloru do literatury „oficjalnej” oraz próby określenia cech poetyki pieśni ludowej.

Autorka kolejnego referatu, „O polskiej bajce ludowej”, dr Helena Kapeluś wskazała na początki powstania i rozwój bajki, jej związki z mitem, zjawiskami meteorologicznymi oraz szamanizmem. Podkreśliła wielonarodowościowy charakter wątków, np. bajek europejskich, które zawierają elementy kultur greckiej, egipskiej, celtyckiej i in. Mówiła także o badaniach nad bajką w drugiej połowie XIX w., które doprowadziły do zorganizowania wielkiego Kongresu Folklorystycznego w 1943 r. w Londynie, gdzie wysunięto nowe teorie związane z genezą i rozwojem bajki. Autorka przedstawiła główne metody klasyfikacji bajki proponowane przez badaczy tego gatunku: Karłowicza, Czarnowskiego, Krzywickiego, Proppa. Wiele miejsca poświęcono w referacie charakterystycznym cechom bajki polskiej, wskazując na jej pokrewieństwo z bajką środkowoeuropejską, na realistyczną motywację i rozbudowaną formę zakończenia, brak lub skrótowość form inicjalnych oraz zanik śródtekstowych, ilustrując poszczególne typy bajek barwnymi przykładami. Ostatni krąg zagadnień dotyczył cech dydaktycznych bajki polskiej.

Dr Gertruda Skotnicka w referacie „*Śpiewnik historyczny* Marii Konopnickiej” omówiła dwa główne aspekty tego zbioru: zawartość elementów historycznych i obecność cech folklorystycznych. Referentka wykazała, że punktem wyjścia li-

rycznych obrazów w *Śpiewniku* jest, ujęty w zwartej formie, fakt historyczny. Według prelegentki w *Śpiewniku historycznym* zauważa się nieobecność folkloru rozumianego jako całościowy kształt kultury ludowej. Utwory tego zbioru zawierają jednak wiele aluzji folklorystycznych.

Dr Jolanta Ługowska, autorka referatu „Typologia tekstów folkloru”, starała się odpowiedzieć na pytanie, w jaki sposób funkcjonuje w folklorze określony gatunek i jak należy rozumieć gatunki folklorystyczne. Zdaniem jej, dla badań nad folklorem ważniejsze są motywy i wątki niż gatunki.

Osiągnięciem sesji stało się pogłębienie zainteresowania problematyką pieśni i baśni ludowej. Szczególną wdzięczność prelegentom i organizatorom konferencji wyrażali nauczyciele języka polskiego w swych wypowiedziach podczas dyskusji i w późniejszych opiniach, formułowanych w bezpośrednich kontaktach z wizytatorami KÖiW, a także w korespondencji przesłanej na ręce prezesa Oddziału.